

Celá moje kariéra je založená na náhodách, říká Josef Láska

Rozhovor

LENKA ŠTĚPÁNKOVÁ

Hlavní role v inscenaci Východočeského divadla Pardubice Podivný případ se psem je pro mladého herce **JOSEFA LÁSKU** velkou výzvou, sám o ní hovoří jako o pomyslném vrcholu. Hraje totiž patnáctiletého chlapce, který trpí poruchou autistického spektra. „Mám z toho velký respekt a trochu i strach. Je to dost složitá věc už jenom na pochopení, natož to zahrát,“ říká.

Jak jste se na tuto roli připravoval?

S režisérkou Kashou Jandáčkovou se známé z konzervatoře, byli jsme spolužáci. Je naprosto skvělá. Sešli jsme se už o prázdninách, abychom si o tom popovídali. Řekla mi, které knížky bych si měl přečíst a na jaké filmy se podívat. Během zkoušení jsme také navštívili školu Svitání. Potkal jsem se s jedním klukem, kterému je 15 a má Aspergerův syndrom. Šli jsme se projít po Pardubicích a povídali jsme si. Chtěl jsem pochopit, jak to mají.

O čem jste si povídali?

Úplně o všem. Nejdřív jsem přemýšlel, že bych měl mít připravené nějaké otázky, ptal bych se ho, z čeho má strach, co ho baví a tak. Ale potom jsem si řekl, že bude lepší, když se spolu budeme bavit normálně. Fungovalo to, najednou se otevřel a sám začal mluvit o tom, jak to má, co mu vadí, co má rád. Nechtěl jsem ho do toho tlačit, aby se necítil nepříjemně. Bylo to hrozně fajn, zjistili jsme, že máme i společné zájmy.

Jaké?

Počítačové hry. Asi před měsícem byl na představení a přinesl mi hru na PlayStation, potom jsem mu já poslal svou hru. Můžu říct, že jsme kamarádi.

Co vám řekl po představení?

Že jsme to zahráli dobře (smích). Akorát tam byl s mamkou, která brečela, a on se celou druhou půlkou bál, že si slzy oteře do něj. Měl jsem trochu strach, protože tam jsou hlasité a nepříjemné zvuky, které nemá rád. Bál jsem se, že mu hned na začátku způsobíme šok, ale byl v pohodě.

Co vás poté, co jste četl knížky, díval se na filmy a setkal se s lidmi s autismem, nejvíce překvapilo?

Strašně moc věcí. Myslel jsem si, že se s těmi lidmi musí jednat v rukavičkách, protože jsou křehcí. Ale naopak, většina z nich nemá ráda, když se k nim ostatní chovají jako k malým dětem. Musí se s nimi jednat naprosto normálně. Ale samozřejmě na to neexistuje univerzální klíč, autistické spektrum je široké a každý to má jinak.

Jak si tedy představujete svět člověka s poruchou autistického spektra?

Víc zaměřený na detaily. Všimají si věcí, kterých my ne. Každý den jezdím vlakem z Prahy do Pardubic a dívám se z okna, vidím louku a stromy. Jsou to jednoduché informace. Ale oni si všimají, že třeba tráva má tři různé barvy a jsou tam tři druhy kytek.

Ve hře máte spoustu textu a musíte mluvit rychle. Ale předpokládám, že to na tom bylo to nejmenší.

Přesně tak. Nejdřív jsem měl z textu největší strach, říkal jsem si, jak se to naučím. Je však dobře napsaný, takže se rychle učil. Ale převtlit se do toho kluka bylo daleko těžší.

U takové role je asi těžké nesklouznout do patosu a zároveň to nezesměnit, že?

Ano. Dá se to celé udělat jako sranda a bylo by to strašně jednoduché. Ale to jsme nechтели. Na druhou stranu jsme si nepřáli, aby

CHRISTOPHER. Role patnáctiletého chlapce s poruchou autistického spektra v inscenaci Podivný případ se psem je pro Josefa Lásku dosavadním vrcholem kariéry. Foto: 3x VČD

to bylo jako Rain Man. Chtěli jsme, aby to byl normální kluk, který to akorát má trochu jinak. Najít míru bylo těžké.

Vzal jste si z toho něco do svého vlastního života?

Asi ano. Lidé, kteří mají nějakou psychickou poruchu, vnímají svět jinak. Po tomhle jsem se je naučil víc respektovat.

Nedá to pak zdravému člověku i pocít, že sám občas řeší úplně blbosti?

Určitě. Ten kluk, se kterým jsme se byli projít, mi vyprávěl, jak to má ve škole. Třeba taky řeší blbosti, ale zároveň řeší, že nikdy v životě nebude moct mít řidičák. Jenže děti ze třídy to nedokážou pochopit, protože ony tu možnost mají.

S režisérkou Kashou Jandáčkovou jste absolvoval i individuální zkoušení. Je to běžné?

Doteď jsem měl v divadle jen pár individuálních zkoušek. Tohle byla nejná-

ročnější role, jakou jsem kdy dělal, a byly potřeba. Byly hrozně přínosné. Mám problém se na zkouškách otevírat, trochu se stydím (smích). Abych nebyl trapný. S Kashou jsme byli sami. Třeba zhasla všechna světla, nechala jen jedno malé a řekla, že projedeme nějakou scénu a zkusím si to. Potom jsme zkoušeli chůzi, hodinu jsem jen chodil po jevišti tam a zpátky. To bych si na normální zkoušce, kde jsou všichni ostatní, nedovolil.

Poprvé jsme spolu hovořili, když jste se připravoval na hlavní roli v inscenaci Kráska a zvíře, kde nosíte masku. Ani to není běžný styl hraní. Můžete tyto dvě role porovnat?

To jsou snad neporovnatelné role. Kráska je nádherná pohádka, kdy jsem 98 procent času schovaný za maskou. Nejsem vidět a je to postavené hlavně na hlase. Tady jsem odhalený celou dobu, i když mám páruku – ta mě moc nezakrývá

(smích). Jsem tam sám za sebe a nic se tam neschová.

Na jevišti Východočeského divadla jste se poprvé objevil před pěti lety v Kavkazském křídovém kruhu, tehdy ještě jako host. Jak vás toto pětileté působení v Pardubicích posunulo?

Strašně moc. Posledních pár sezon jsem začal dostávat větší a náročnější role. Podivný případ se psem je takový pomyslný vrchol, největší výzva. Teď zkusíme AŽ ustane děš s Filipem Nuckollsem, což je úplně jiný styl hraní. A zase to člověka někam posune. Nikdy jsem si nemyslel, že jsem nejlepší na světě, ale než jsem přišel do angažmá, měl jsem představu, že mě nic moc nepřekvapí. Na škole se nám totiž hodně střídali vedoucí ročníku, takže jsem byl zvyklý na různé druhy herectví. Ale s každou sezonou zjišťuju, že mě dokáže překvapit úplně cokoli (smích).

Jaké máte plány do další

pětiletky?

Vůbec nevím. Neplánuju odchod, nechávám to, ať si to žije vlastním životem. Celá má herecká kariéra je založená na náhodách. Vždycky něco přijde.

Takže věříte na to, že náhody neexistují a mělo to tak být?

(smích) Asi to tak mělo být. Ale pro mě je to náhoda. Samozřejmě jsem dělal nějaké kroky pro to, abych byl v divadle. Studoval jsem, snažil jsem se, abych byl vidět a někdo si mě všiml. Ale nikdy jsem nedocílil toho, co jsem v tu chvíli chtěl. Když jsem byl na škole, psal jsem do divadla v Pardubicích, Plzni a Mladé Boleslavi, ale najednou přišli z Mostu, že tam mají hostovačku. Tak jsem šel do Mostu, odkud mě pak vzali do Pardubic – zase náhodou. Přijeli se podívat na Radima Madeju a vzali si i mě.

Během zmíněného prvního rozhovoru jste mi říkal, že vám kolegové dávají výchové lekce. Od té doby uplynulo 3,5 roku, ale pořád jste v souboru nejmladší herec. Pokračuje to tedy stále?

Někdy ano, někteří si to neodpustí. Ale jsem za to rád. Už na to samozřejmě koukám jinak, než když jsem nastoupil. Díky zkušenostem člověk získá nějakou sebedůvěru a některé věci tolik neřeší. Naučí se vybírat z rad, co má smysl a s čím bude pracovat dál.

A co film, netočíte teď něco?

Netočím. Většina herců v rozhovorech říká, že by hrozně ráda točila. Já také. Od Poupat jsem nenatočil nic většího. Měl jsem nějaké seriálové role, ale chtěl bych něco ucelenějšího. Je to i tím, že divadlo zabírá hodně času. Ale nechci se na to vymlouvat, nechodím na žádné konkurzy. Kdybych na ně chodil, třeba by se něco vyvrátilo. Ale když mám volno, chci si ho užít se svou ženou.

SIMON. Na prkných pardubického stánku paní Thálie se Josef Láska poprvé objevil v inscenaci Kavkazský křídový kruh. Tehdy ještě jako host. Na snímku s Josefem Pejchalem.

ZVÍŘE. Hlavní role v pohádce Kráska a zvíře byla pro Josefa Lásku první velkou rolí ve Východočeském divadle. Většinu času je schovaný za maskou. Na snímku s Veronikou Čermák Mackovou.